



ใบรับรองวิทยานิพนธ์  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สาขา ..... สหกรณ์  
..... ภาควิชา

เรื่อง การควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

Members Control in Saving and Credit Cooperatives

นามผู้วิจัย นางสาวศรัญญา เดียววัฒนานนท์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

( รongศาสตราจารย์สุวรรณา ชูโชติ, M.Sc. )

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

( รongศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A. )

หัวหน้าภาควิชา

( ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตต์ศรี สงวนวงศ์, Dr.rer.soc.oec. )

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

( รongศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr. )

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

Members Control in Saving and Credit Cooperatives

โดย

นางสาวศรัญญา เตียววัฒนานนท์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์)

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศรัญญา เตียววัฒนานนท์ 2553: การควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์  
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์สหกรณ์) สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์  
ภาควิชาสหกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สุวรรณ ชูโชติ,  
M.Sc. 73 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกใน  
สหกรณ์ออมทรัพย์เขตกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของ  
สมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยศึกษาจากสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งสิ้น 145  
แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.9 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ได้นำมา  
วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติ t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมในการ  
ควบคุมสหกรณ์ ด้วยการให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อกำหนดนโยบายของ  
สหกรณ์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 49.9 ของสมาชิกทั้งหมด และด้วยการใช้สิทธิเลือกคณะกรรมการ  
ดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 55.2 ของสมาชิกทั้งหมด

การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างขนาดของสหกรณ์กับการเข้าร่วมประชุม  
ใหญ่ประจำปี และการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก  
โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่  
และใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 67.2 และ  
73.7 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน จะมี  
จำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่และใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบ  
กิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 42.5 และ 58.5 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ และในสหกรณ์ที่มีจำนวน  
สมาชิกมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่และใช้สิทธิสรรหา  
คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 26.4 และ 38.9 ของสมาชิก  
ทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Saranya Tiawattananont 2010: Members Control in Saving and Credit Cooperatives.  
Master of Arts (Cooperative Economics), Major Field: Cooperative Economics,  
Department of Cooperative. Thesis Advisor: Associate Professor  
Suwanna Thuvachote, M.Sc. 73 pages.

The objectives of this research are to 1) study the behavior of members in control of the Saving and Credit Cooperatives in Bangkok 2) compare the controlling behavior of members in cooperatives which have different characteristics. The 145 Saving and Credit Cooperatives in Bangkok are selected from the total of 330 cooperatives as the sample of the study. T-test and F-test are used for statistical analysis.

The results of this study indicated that 49.9 percent of members of the Saving and Credit Cooperatives in Bangkok directly control their cooperatives by attending in the General Assembly and 55.2 percent of members in directly control by elected the Broad of Director and Cooperative Auditor.

The study found the negative relation between the size of cooperatives and the percent of members joining in General Assembly and also size of cooperatives and the percent of members voting for their Broad of Director and Cooperative Auditor.

---

Student's signature

---

Thesis Advisor's signature

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์สุวรรณ ชูโชติ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ กรรมการวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ปิติปัญญา ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์สมาน ทองสีมา ผู้ทรงคุณวุฒิฯ ที่กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสารบทความต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณเอกวุฒิ ภัทรจารี ที่เป็นกำลังใจสำคัญและคอยช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้งกำลังใจจากเพื่อนๆ ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ (ภาคปกติ) ทุกคน ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในช่วงของการศึกษาและทำการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ น้อง ซึ่งให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอันสำคัญยิ่งทำให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศรัณญา เทียววัฒนานนท์

พฤษภาคม 2553

## สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์	6
แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมของสมาชิกสหกรณ์	12
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
สมมติฐานในการวิจัย	19
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	21
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	21
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิจัย	25
ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์	25
ตอนที่ 2 พฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์	28
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ และการทดสอบสมมติฐาน	47

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	55
สรุปผลการวิจัย	55
ข้อเสนอแนะ	57
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	59
ภาคผนวก	61
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	62
ภาคผนวก ข การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน	67
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	73

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนสหกรณ์ สมาชิก และสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 5 ปี	2
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา	22
3	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามลักษณะทั่วไปของสหกรณ์	26
4	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามจำนวนสมาชิกและการประชุมใหญ่ประจำปี	29
5	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อผู้แทนสมาชิกในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี	30
6	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก	31
7	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก/ผู้แทนสมาชิก	32
8	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามจำนวนคณะกรรมการดำเนินการทั้งหมดในสหกรณ์ออมทรัพย์	33
9	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครเป็นคณะกรรมการดำเนินการที่เป็นลายลักษณ์อักษร	34

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนของ ผู้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งต่อกรรมการที่ต้องการเลือก	35
11	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการหน้าใหม่	36
12	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	37
13	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิ เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิก	38
14	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามที่มาของ ผู้ตรวจสอบกิจการ	39
15	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนของ ผู้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งต่อผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	40
16	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหน้าใหม่	41
17	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	42

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก	43
19	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านทางเว็บไซต์	44
20	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการหย่อนกล่องรับความคิดเห็น	45
21	จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการพูดคุยโดยตรงต่อกรรมการ/พนักงาน	46
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์	47
23	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์	48
24	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี ด้วยค่า LSD (Least Significant Difference) กับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์	49
25	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับสถานภาพของสมาชิก	50

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิ สหราชอาณาจักรดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับระยะเวลา ดำเนินงานของสหกรณ์	51
27	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิ สหราชอาณาจักรดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับจำนวน สมาชิกของสหกรณ์	52
28	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยร้อยละของสมาชิกในการ ใช้สิทธิสหราชอาณาจักรดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ด้วยค่า LSD (Least Significant Difference) กับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์	53
29	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการ ใช้สิทธิสหราชอาณาจักรดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับ สถานภาพของสมาชิก	54

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์	8
2	กรอบแนวคิดในการวิจัยการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์	18



# บทที่ 1

## บทนำ

### ความสำคัญของปัญหา

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจ ที่จัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิก มีสมาชิกเป็นผู้ลงทุน เป็นผู้ควบคุมการบริหารงาน และเป็นผู้ให้บริการ ซึ่งการบริหารงานในสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตย โดยถือเอามติเสียงส่วนใหญ่เป็นหลัก อำนาจสูงสุดในการบริหารงานสหกรณ์มาจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกทั้งหมด ที่ประชุมจะเป็นผู้กำหนดนโยบายของสหกรณ์ และเลือกสมาชิกของสหกรณ์ส่วนหนึ่งขึ้นเป็นคณะกรรมการดำเนินการสืบเนื่องจากหลักการประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้สมาชิกผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารเพื่อควบคุมดูแลให้พนักงานของสหกรณ์ปฏิบัติงานไปตามนโยบายที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด สำหรับการควบคุมการบริหารงานสหกรณ์โดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตยนั้น เป็นแนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ด้วยการใช้ความรู้ การฝึกฝน การสร้างสมประสบการณ์ ประชาธิปไตยให้แก่สมาชิก และการให้สมาชิกดำเนินการในฐานะผู้เป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นทั้งผู้ใช้ประโยชน์และเป็นผู้ควบคุมสหกรณ์ร่วมกัน นับเป็นการปลูกฝังวิธีการประชาธิปไตยให้เกิดในจิตสำนึก ด้วยการฝึกและเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงของสมาชิก นับเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้กับสมาชิกจากเบื้องล่างขึ้นมา

สหกรณ์ของไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จากสถิติของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2552) พบว่า ในปี 2552 มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ดำเนินธุรกิจทั้งสิ้น 1,241 แห่ง มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 2.5 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 11.8 ของจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ และมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 9.3 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10.2 ของจีดีพี

**ตารางที่ 1** จำนวนสหกรณ์ สมาชิก และสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบ 5 ปี

สหกรณ์ออมทรัพย์	2548	2549	2550	2551	2552
จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	1,167	1,213	1,239	1,253	1,241
จำนวนสมาชิก (คน)	2,136,740	2,132,383	2,294,869	2,391,036	2,500,874
สินทรัพย์ (ล้านบาท)	600,384.28	662,993.52	730,818.64	834,837.23	932,158.65

หมายเหตุ: จำนวนนับเฉพาะสหกรณ์ที่สามารถรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานและฐานะการเงินได้  
ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2552)

สำหรับในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่มีรายได้ประจำ ซึ่งเป็นสังคมเมืองผู้คนมีช่องทางในการใช้จ่ายเพื่อการสังคมและการฟุ่มเฟือยได้ไม่มีข้อจำกัด ทำให้คนเหล่านี้ต้องการหาหลักประกันทางการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินอย่างหนึ่ง ที่ประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก จากข้อมูลกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี 2552 พบว่า ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีจำนวนสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 334 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.0 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 1,021,471 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 ของจำนวนสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งประเทศ มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 395,676.20 ล้านบาท และมีปริมาณธุรกิจทั้งสิ้น 404,512.61 ล้านบาท จึงไม่สามารถปฏิเสธความสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้

การควบคุมการบริหารงานสหกรณ์มีความสำคัญต่อสหกรณ์อย่างมากเนื่องจากสมาชิกเป็นทั้งผู้บริหารและกำกับดูแลสหกรณ์ตามระบบประชาธิปไตย ที่ผ่านมายังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมการบริหารงานสหกรณ์ไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในสหกรณ์ภาคการเกษตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยพิจารณาพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในด้านต่างๆ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ได้ใช้สิทธิในการมีส่วนร่วม การควบคุม กำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ แล้วงานของสหกรณ์เองก็จะสร้างรากฐานของประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงต่อไปในอนาคต

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่มีลักษณะ ดังนี้
  - 2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานแตกต่างกัน
  - 2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน
  - 2.3 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีสถานภาพของสมาชิกแตกต่างกัน

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้รับทราบถึงผลของพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในแต่ละด้าน และสามารถนำเอาผลจากการวิจัยนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน ปรับปรุงพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกให้เหมาะสม และสอดคล้องเพื่อให้สมาชิกสามารถใช้สิทธิและหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง

## ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตของการวิจัยไว้เฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้ข้อมูลจำนวนสหกรณ์ในประเทศไทย ปี 2551 ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 330 แห่ง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างเดือนกันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2552

## นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ศัพท์ที่เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะในบางคำที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับกรวิจัยโดยมีความหมายและขอบเขต ดังนี้

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาดำเนินงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่การจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี
2. ระหว่าง 11 ถึง 30 ปี
3. มากกว่า 30 ปี

สถานภาพของสมาชิก หมายถึง สถานะด้านอาชีพของสมาชิก โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. รับราชการและทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ
2. พนักงานในหน่วยงานของเอกชนและอื่นๆ

พฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก หมายถึง การแสดงออกของสมาชิกในการมีบทบาทต่อสหกรณ์ในฐานะผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดที่จะศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก ในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อกำหนดนโยบายของสหกรณ์
2. การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ
3. การใช้สิทธิเสนอตัวหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ

4. การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านในที่ประชุมใหญ่ ทางเว็บไซต์ การหย่อน  
กล่องรับความคิดเห็น การพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน และอื่นๆ



## บทที่ 2

### การตรวจเอกสาร

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมของสมาชิกในสหกรณ์
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงและได้รับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542

วิวัฒน์ เมฆอรุณ (2526) ได้อธิบายวัตถุประสงค์สหกรณ์ออมทรัพย์ที่สำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์ โดยช่วยให้สามารถสะสมส่วนแห่งรายได้ของตนไว้ในทางอันมั่นคงและได้รับประโยชน์ตามสมควร
2. รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทออมทรัพย์และประจำ
3. จัดให้มีเงินกู้สำหรับสมาชิกตามความจำเป็น โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ

4. จัดบริการอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แก่สมาชิก เช่น จัดหาที่ดินหรืออาคารให้สมาชิกเช่าซื้อ ในราคาที่สมควร จำกัด

นอกจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์บางสหกรณ์ ยังได้จัดบริการช่วยเหลือสมาชิกในด้านอื่นๆ อีก เช่น จัดทุนสงเคราะห์ การฌาปนกิจ หรือจัดบริการเกี่ยวกับสวัสดิการอื่นๆ แก่สมาชิกเพิ่มขึ้นตามกำลังความสามารถและฐานะการเงินของสหกรณ์อีกด้วย

### หลักสหกรณ์ออมทรัพย์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นองค์การธุรกิจของประชาชนที่ร่วมกันจัดตั้งขึ้น และดำเนินการโดยประชาชน เพื่อประชาชนและของประชาชนที่ช่วยกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น การดำเนินงานของสหกรณ์ยึดถือความสมัครใจ หลักประชาธิปไตย หลักความยุติธรรม หลักการช่วยตนเอง และหลักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2518: 19) ได้ให้หลักสำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ

1. บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ คือ ทำงานอาชีพเดียวกันหรืออาศัยอยู่ในชุมชนหรือท้องที่เดียวกัน อาจสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือลาออกจากการเป็นสมาชิกเมื่อใดก็ได้ ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง และไม่มีการบังคับจิตใจกันแต่ประการใด

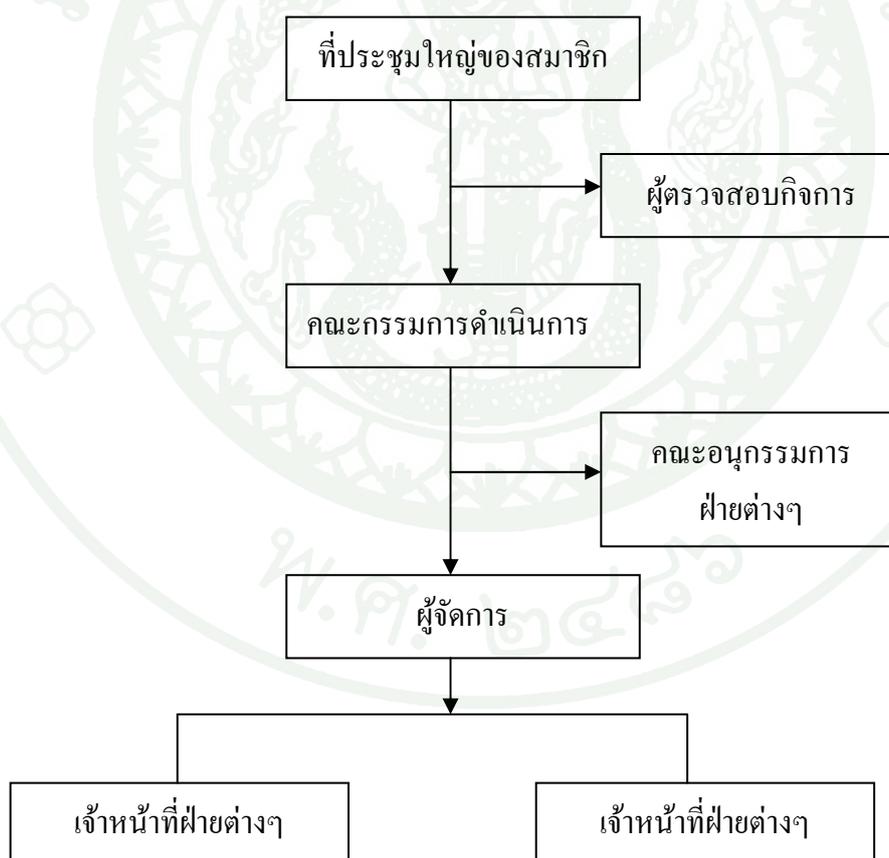
2. สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์มีความเสมอภาคในการดำเนินงานและควบคุมสหกรณ์เท่ากันหมด กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้คนละหนึ่งเสียงเท่ากันหมดไม่ว่าจะมีหุ้นมากหรือน้อย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสออกความคิดเห็นปรับปรุงกิจการสหกรณ์ของตนเองโดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผูกขาด

3. คำขวัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มีอยู่ว่า “ไม่ใช่เพื่อกำไร ไม่ใช่เพื่อการกุศลแต่เพื่อบริการ” เพื่อให้บังเกิดความยุติธรรมและเป็นไปตามคำขวัญนี้ สหกรณ์จึงคิดดอกเบี้ยให้สมาชิกกู้ในอัตราที่ต่ำ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีและงบบัญชีแล้ว หากสหกรณ์มีกำไรเหลือก็จะนำมาเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนของดอกเบี้ยที่สมาชิกได้ชำระแก่สหกรณ์

4. สหกรณ์เป็นสถาบันส่งเสริมให้สมาชิกช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะตระหนักดีว่าการที่ต่างคนต่างแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ร่วมกันนั้น ย่อมไม่สามารถทำได้ดีเท่าที่ควร

### โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์

การบริหารงานของสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540) ได้ให้หลักการ คือ การบริหารงานโดยสมาชิก คือสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยการเลือกตั้งแทนเพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ เรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” ซึ่งเลือกจากที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ มีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานให้สหกรณ์ โดยมี “ผู้จัดการ” ที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่าจ้างให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารกิจการของสหกรณ์ภายใต้การกำกับควบคุมของคณะกรรมการดำเนินการ ดังภาพที่ 1



ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์  
ที่มา: กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2540: 43)

1. สมาชิก หมายถึง ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์และผู้สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์โดยถือว่าเป็นสมาชิก เมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับสหกรณ์แล้ว

2. ที่ประชุมใหญ่สมาชิก สหกรณ์จะมีการประชุมสมาชิกทั้งหมดหรือผู้แทนสมาชิกอย่างน้อยปีละครั้ง เรียกว่า “การประชุมใหญ่”

การประชุมใหญ่ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ วิวัฒน์ เมฆอรุณ (2526) ได้แยกเป็น 2 ชนิด คือ การประชุมใหญ่สามัญและการประชุมใหญ่วิสามัญ

2.1 การประชุมใหญ่สามัญ ผู้จัดตั้งสหกรณ์จำกัดนัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์จำกัด เพื่อตั้งคณะกรรมการและมอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ ส่วนการประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไป ให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

2.2 การประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการจะเรียกประชุมใหญ่เมื่อใดก็ได้สุดแต่จะเห็นสมควร แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ออมทรัพย์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้า ในอีกกรณีหนึ่งคือสมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 50 คน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 25 คน ลงลายมือชื่อทำหนังสือรับรองขอเพื่อการใด การหนึ่งต่อคณะกรรมการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 56 ได้กำหนดไว้ว่า สหกรณ์ใดมีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกก็ได้ จำนวนผู้แทนสมาชิกจะมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก และการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ไม่ว่าจะเป็นการประชุมใหญ่สามัญหรือการประชุมใหญ่วิสามัญก็ตามจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าจำนวนที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดดังต่อไปนี้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 57 ได้กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคนในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 58 ได้กำหนดไว้ว่า ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่ครบองค์ประชุมให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วันนับแต่วันทีนัดประชุมใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือน้อยกว่าสามสิบคน ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

การลงคะแนนเสียงในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์นั้น ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 59 กำหนดไว้ว่า สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

3. คณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ หรือตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวทางปฏิบัติงานของสหกรณ์ และควบคุมการบริหารสหกรณ์แทนสมาชิก

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 ได้กำหนดไว้ว่า ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์นี้ วิวัฒน์ เมฆอรุณ (2526) กล่าวไว้ว่าโดยทั่วไปอาจทำได้ 2 วิธี แล้วแต่ความเหมาะสมตามลักษณะและขนาดของสหกรณ์ ออมทรัพย์แต่ละสหกรณ์ว่าได้จัดตั้งขึ้นในบรรดาผู้มีรายได้ประจำกลุ่มใด วิธีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

3.1 ที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกเป็นผู้เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ และในการนี้ที่ประชุมใหญ่สมาชิกอาจทำการเลือกกรรมการดำเนินการเฉพาะตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิกด้วยก็ได้ หรืออาจให้มีการเลือกตั้งกันเองในหมู่กรรมการเป็นประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิกก็ได้

3.2 ข้อบังคับสหกรณ์ กำหนดให้มีการเลือกตั้งประธานกรรมการจากสมาชิกสหกรณ์ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือหัวหน้าหน่วยงานของบรรดาสมาชิกสหกรณ์ ส่วนกรรมการอื่นๆ ทั้งหมด ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกจากสมาชิกสหกรณ์โดยทั่วไปได้อย่างเสรี

4. ผู้จัดการ หมายถึง ผู้ที่สหกรณ์โดยคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกและว่าจ้างให้มาทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการธุรกิจของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด ผู้จัดการจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงาน และผู้จัดการจะเสนอจัดจ้างเจ้าหน้าที่ให้ทำงานในสหกรณ์ตามปริมาณธุรกิจและฐานะการเงินของสหกรณ์

#### 5. ผู้ตรวจสอบกิจการ

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ได้กำหนดไว้ว่า ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

#### แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมของสมาชิกในสหกรณ์

ศาสตราจารย์เลดลอร์ (มีอ้างใน นุกูล กรชินยงค์, 2542: 2-3) ได้แยกองค์ประกอบในกิจกรรมทางธุรกิจเพื่อชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของสหกรณ์ โดยแยกองค์ประกอบของสหกรณ์ออกเป็นสามส่วน คือ

1. ผู้เป็นเจ้าของ
2. ผู้บริหารงาน/ผู้ควบคุม
3. ลูกค้า/ผู้ใช้บริการ

เน้นให้เห็นว่าในวิสาหกิจสหกรณ์นั้น เจ้าของกิจการ ผู้บริหารงาน และผู้ใช้บริการ ล้วนเป็นคนกลุ่มเดียวกัน ไม่ว่าผลประโยชน์จะตกอยู่กับฝ่ายใดมากหรือน้อยกว่ากันอย่างไรก็ตาม สุดท้ายผู้ได้ประโยชน์ที่แท้จริงก็คือกลุ่มเดียวกันคือ “สมาชิกสหกรณ์”

## บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในสหกรณ์

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มิได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกไว้อย่างชัดเจน จะขึ้นอยู่กับข้อกำหนดโดยข้อบังคับสหกรณ์แต่ละแห่ง มีทั้งเหมือนกัน คล้ายกันและแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะใกล้เคียงกัน สุชาติ สถาวรวงศ์ และ ดร.รชนี บุญเหมือนใจ (2548) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของสมาชิกไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

### 1. ในฐานะผู้เป็นเจ้าของและผู้ให้บริการสหกรณ์จะมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่มและประชุมใหญ่ด้วยตนเองทุกครั้ง
- 1.2 เลือกตั้งประธานกลุ่ม เลขากลุ่ม และคณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถเข้าไปบริหารงาน
- 1.3 ลงทุนถือหุ้นและฝากเงิน เพื่อเพิ่มทุนให้แก่สหกรณ์
- 1.4 อุดหนุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
- 1.5 ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์ เพื่อช่วยกันแก้ไขปรับปรุงสหกรณ์ให้ก้าวหน้า
- 1.6 แนะนำชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจเกี่ยวกับงานสหกรณ์
- 1.7 ร่วมมือทุกทาง เพื่อให้เกิดความเจริญแก่สหกรณ์
- 1.8 ยอมรับถือใช้หรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งเสนอข้อคิดเห็น และลงมติในที่ประชุมใหญ่
- 1.9 เข้าชื่อกันให้มีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อเห็นว่ามีความจำเป็น

2. ในผู้เป็นเจ้าของและผู้ควบคุมดูแลสหกรณ์โดยผ่านที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกสหกรณ์จะมีการประชุมสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมดหรือผู้แทนสมาชิกอย่างน้อยปีละครั้ง เรียกว่า “การประชุมใหญ่” ซึ่งที่ประชุมใหญ่จะทำหน้าที่พิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 รับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่และลาออกจากสมาชิก

2.2 กำหนดวงเงินกู้ยืม

2.3 กำหนดค่าพานะและเบี้ยเลี้ยงของคณะกรรมการดำเนินการ

2.4 เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ หรือถอดถอนกรรมการดำเนินการทั้งคณะหรือรายบุคคล

2.5 เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ

2.6 พิจารณาอนุมัติงบดุล และรายงานประจำปี

2.7 พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

2.8 พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

2.9 พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์

2.10 พิจารณารายงานผู้ตรวจสอบกิจการ

2.11 พิจารณาข้ออุทธรณ์ของสมาชิกเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการดำเนินการ

2.12 พิจารณาและปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ มอบหมายหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์

2.13 พิจารณาลงมติให้สหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ หรือให้เข้าร่วมกับสหกรณ์อื่นในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์

2.14 พิจารณาให้ความร่วมมือ และประสานงานกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในการส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนการรับคำแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการสหกรณ์ และการศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับการสหกรณ์

### การควบคุมแบบประชาธิปไตย

พสุ สัตถาภรณ์ (2533: 59-60) ได้ให้ความหมายว่าประชาธิปไตย หมายถึง การตัดสินใจด้วยตัวเอง (Self-decision) หรือ การปกครองตนเอง (Self-government)

หลักควบคุมแบบประชาธิปไตย หมายความว่า

1. ที่ประชุมใหญ่ของสมาชิกสหกรณ์ (หมายรวมถึงที่ประชุมใหญ่ผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีที่ประชุมโดยผู้แทน) เป็นอำนาจสูงสุดในการดำเนินกิจการสหกรณ์
2. สมาชิกสหกรณ์ชั้นปฐมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการออกเสียงและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อสหกรณ์ สมาชิกแต่ละคนออกเสียงได้ 1 เสียง และสมาชิกสหภาพและสหพันธ์สหกรณ์อาจมีอำนาจเสียงโดยยึดหลักประชาธิปไตยโดยวิธีอื่นก็ได้
3. กิจการของสหกรณ์บริหารโดยผู้บริหารตามเจตนาที่สมาชิกแสดงออก
4. ผู้บริหารได้รับเลือกหรือแต่งตั้งตามวิธีที่สมาชิกได้ตกลงกัน
5. ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก

ในการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ถือปฏิบัติกันโดยทั่วไปนั้น ถือหลักประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญโดยถือว่าทุกคนมีความเสมอภาค สิทธิ ตลอดจนเสรีภาพที่เท่าเทียมกันหมด สหกรณ์จึงไม่ได้ถือความมั่งมีหรือยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นสิ่งสำคัญไปกว่าค่าแห่งความเป็นมนุษย์ เพราะสหกรณ์ถือ

เรื่องการรวมคนเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าการรวมทุน คนจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่ากว่าสิ่งอื่นใด นอกจากนี้ การที่สมาชิกเป็นฝ่ายควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งสมาชิกเป็นเจ้าของอยู่นั้น เป็นสิ่งซึ่งสหกรณ์จำเป็นจะต้องให้ความเสมอภาคแก่สมาชิกโดยเท่าเทียมกัน

ในเรื่องเกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยนี้ สหกรณ์ให้ความเสมอภาคแก่สมาชิกเท่าเทียมกัน คือ

1. ความเสมอภาคที่จะได้รับความช่วยเหลือจากสหกรณ์ เช่น การขอกู้เงินจากสหกรณ์ หรือการขายผลผลิตให้แก่สหกรณ์ สมาชิกย่อมจะได้รับความยุติธรรมโดยทุกคน ไม่มีคนใดคนหนึ่ง มีอภิสิทธิ์เหนืออีกคนหนึ่ง

2. ความเสมอภาคในการที่จะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกมีสิทธิต่างๆ ดังนี้

2.1 สิทธิในการเข้าร่วมประชุมใหญ่

2.2 สิทธิในการสมัครเข้าเป็นกรรมการ

2.3 สิทธิออกเสียงลงคะแนน

ตามข้อบังคับสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ หมวด 5 ข้อ 35 กำหนดสิทธิหน้าที่ในฐานะสมาชิกไว้ว่า ผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องลงลายมือชื่อของตนในทะเบียนสมาชิกกับชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วน เมื่อได้ปฏิบัติดังนี้แล้วจึงจะถือว่าได้สิทธิในฐานะสมาชิก

(ก) สิทธิของสมาชิก มีดังนี้

1. เข้าประชุมใหญ่ เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนน

2. เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

3. เสนอหรือได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

4. ได้รับบริการทางธุรกิจและทางวิชาการจากสหกรณ์

5. สิทธิอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับข้ออื่นของสหกรณ์

(ข) หน้าที่ของสมาชิก มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

2. เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย

3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง

4. สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์

5. ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง

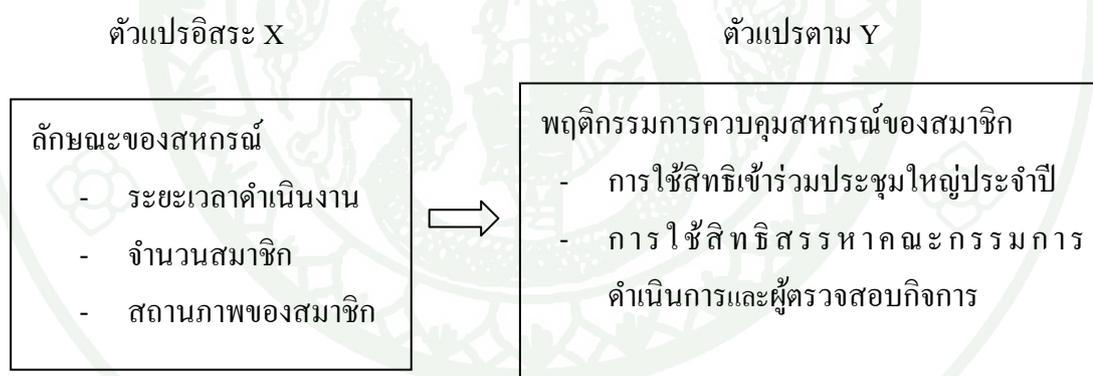
### ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ ที่ผ่านมายังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมการบริหารงานสหกรณ์ไม่มากนัก และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในสหกรณ์ภาคการเกษตร ซึ่งในบรรดา งานวิจัยทำการศึกษากลับมาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก และให้ความสนใจที่สหกรณ์ภาคการเกษตร เท่านั้น งานวิจัยที่ตรวจพบ ได้แก่ ผลงานวิจัยของ ประเสริฐ จรรยาสุภาพ (2531) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมสหกรณ์บางประการกับพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์นิคมสันทราย จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมบางประการ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ของสมาชิก ผลการวิจัยพบว่า ด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมดำเนินงาน สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้สึกเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเข้าร่วมประชุม โดยที่ส่วนมากเข้าร่วมประชุมกลุ่มทุกครั้ง แต่การแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในที่

ประชุมมีน้อยมาก ส่วนความสนใจในวาระการประชุมความสม่ำเสมอในการมาติดต่อสหกรณ์ และความสนใจติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาดา สุวรรณขำ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรให้ความร่วมมือในการประชุมกับสหกรณ์เป็นอย่างดี โดยทุกครั้งที่สหกรณ์การเกษตรจัดประชุมสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจะมีส่วนร่วมในการประชุม แต่สมาชิกจะมีข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็น เสนอวาระการประชุม และเสนอปัญหาที่พบในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์น้อย เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ไม่มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ นำมาจากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทฤษฎีนี้จะนำมาใช้เฉพาะการวิจัยการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนี้



ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัยการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

## สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากขึ้นจะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีมากขึ้นด้วย
2. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากขึ้นจะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการมากขึ้นด้วย
3. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากขึ้นจะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีมากขึ้นด้วย
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากขึ้นจะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการมากขึ้นด้วย
5. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีสถานภาพต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีสถานภาพรับราชการและทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีมากกว่าในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีสถานภาพทำงานอยู่ในหน่วยงานของตนเอง
6. สหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีสถานภาพต่างกันจะมีจำนวนสมาชิกที่ใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการต่างกัน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมีสถานภาพรับราชการและทำงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหา

คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการมากกว่าในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่สมาชิกมี  
สถานภาพทำงานอยู่ในหน่วยงานของเอกชน



## บทที่ 3

### วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ มีวิธีการศึกษา ดังนี้

#### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด ซึ่งจากข้อมูลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ พบว่า ณ วันที่ 1 มกราคม 2552 มีจำนวนทั้งสิ้น 330 แห่ง อย่างไรก็ตามในการศึกษาค้างนี้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบตามจำนวนประชากรที่มี เนื่องจากสหกรณ์บางแห่งไม่สะดวกที่จะให้ข้อมูล ทำให้การศึกษาในครั้งนี้ต้องศึกษาจากสหกรณ์ที่เป็นตัวแทนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 145 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.9 ของประชากรทั้งหมด

#### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 330 แห่ง โดยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแนบกับแบบสอบถาม พร้อมแนบซองเปล่าติดแสตมป์เพื่อส่งคืนมาทางไปรษณีย์ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยมีการติดตามทวงถามแบบสอบถามจากสหกรณ์เป็นระยะๆ ทั้งสิ้น 4 ครั้ง เพื่อขอรับแบบสอบถามกลับคืนมา ซึ่งแต่ละครั้งจะได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

ครั้งที่	ช่วงเวลาในการเก็บแบบสอบถาม	จำนวนแบบสอบถามที่ ได้รับกลับคืนมา (สภกรณ์)	ร้อยละ
1	1 กันยายน - 14 ตุลาคม พ.ศ. 2552	84	25.2
2	15 ตุลาคม - 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	14	4.2
3	6 พฤศจิกายน - 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552	15	4.5
4	1 ธันวาคม - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2552	32	9.6
<b>รวม</b>		<b>145</b>	<b>43.9</b>

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประมาณวันที่ 1 กันยายน ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ใช้เวลา 4 เดือน ได้แบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 145 ชุด จากจำนวนทั้งหมดที่มี 330 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.9 ของสภกรณ์อ้อมทรัพย์ทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามแบบปฐมภูมิ (Primary Data) คือการเก็บแบบสอบถามโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ พร้อมทั้งได้ทำการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับสภกรณ์อ้อมทรัพย์ โดยที่แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสภกรณ์ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงาน ทุนสำรอง และสถานภาพของสมาชิก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก โดยการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ผ่านเว็บไซต์ สภกรณ์ ก่อรับความคิดเห็น การพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน และอื่นๆ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง และทำการวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเป็นเครื่องช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์และพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ ในรูปของตาราง ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการนำผลสรุปของงานวิจัยไปใช้อ้างอิงสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด โดยการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ ตามลักษณะของสหกรณ์ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก และสถานภาพของสมาชิก กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

### สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

1. สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างในพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกระหว่างประชากร 2 กลุ่ม ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญ  $> 0.05$  แสดงว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าค่า t ที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญ  $< 0.05$  แสดงว่าค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างในพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์มีระยะเวลาดำเนินงานและมีสถานภาพของสมาชิกแตกต่างกัน

2. สถิติ F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการควบคุมสหรณ์ของสมาชิกระหว่างประชากรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีที่สหรณ์มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน ถ้าค่า F ที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญ  $> 0.05$  แสดงว่าค่าเฉลี่ยของประชากรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ถ้าค่า F ที่คำนวณได้มีระดับนัยสำคัญ  $< 0.05$  แสดงว่าค่าเฉลี่ยประชากรตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปนั้น มีอย่างน้อย 1 คู่ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในการศึกษาจะได้ใช้วิธี LSD (Least - Significant Difference) เพื่อศึกษาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ต่างกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติ F-test ในการทดสอบความแตกต่างในพฤติกรรมการควบคุมสหรณ์ของสมาชิก ในกรณีที่สหรณ์มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

จากการวิจัย การควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากสหกรณ์ที่เป็นตัวแทนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 145 แห่ง ข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ โดยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ตามลักษณะของสหกรณ์ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก และรูปแบบของสหกรณ์

**ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์**

ในการศึกษาลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ด้านระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงาน ทุนสำรอง และสถานภาพของสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 145 แห่ง ได้ผลทางการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามลักษณะทั่วไปของสหกรณ์

ลักษณะทั่วไป	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
<b>ระยะเวลาดำเนินงาน</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>
≤ 10 ปี	36	24.8
11 - 30 ปี	80	55.2
> 30 ปี	29	20.0
ระยะเวลาดำเนินงานเฉลี่ย 22 ปี ระยะเวลาดำเนินงานต่ำสุด 1 ปี ระยะเวลาดำเนินงานสูงสุด 53 ปี		
<b>จำนวนสมาชิก</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>
< 500 คน	49	33.8
500 - 1,500 คน	37	25.5
1,501 - 2,500 คน	20	13.8
> 2,500 คน	39	26.9
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 2,361 คน/สหกรณ์ จำนวนสมาชิกต่ำสุด 47 คน/สหกรณ์ จำนวนสมาชิกสูงสุด 25,593 คน/สหกรณ์		
<b>ทุนดำเนินงาน</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>
< 50 ล้านบาท	44	30.3
50 - 250 ล้านบาท	41	28.3
251 - 450 ล้านบาท	20	13.8
> 450 ล้านบาท	40	27.6
ทุนดำเนินงานต่ำสุด 629,800 บาท ทุนดำเนินงานสูงสุด 13,517,052,775.24 บาท		
<b>ทุนสำรอง</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>
< 1 ล้านบาท	40	27.6
1 - 10 ล้านบาท	41	28.2
11 - 20 ล้านบาท	15	10.4
> 20 ล้านบาท	49	33.8

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
ทุนสำรองต่ำสุด 6,543.41 บาท		
ทุนสำรองสูงสุด 1,087 ล้านบาท		
<b>สถานภาพของสมาชิก</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>
ราชการและรัฐวิสาหกิจ	87	60.0
เอกชนและอื่นๆ	58	40.0

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

จากตารางที่ 3 สามารถอธิบายลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ศึกษาได้ดังนี้

สหกรณ์ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 11 - 30 ปี ร้อยละ 55.2 รองมาสหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ร้อยละ 24.8 และสหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 20.0 ตามลำดับ สหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยที่สุด 1 ปี และสหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากที่สุด 53 ปี

สหกรณ์ส่วนใหญ่มีสมาชิคน้อยกว่า 500 คน ร้อยละ 33.8 รองมาสหกรณ์ที่มีสมาชิกมากกว่า 2,500 คนขึ้นไป ร้อยละ 26.9 ใน และสหกรณ์ที่มีสมาชิกระหว่าง 500 - 1,500 คน ร้อยละ 25.5 และ สหกรณ์ที่มีสมาชิกระหว่าง 1,501 - 2,500 คน ร้อยละ 13.8 ตามลำดับ สหกรณ์ที่มีสมาชิกจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 47 คน และสหกรณ์ที่มีสมาชิกจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 25,593 คน

สหกรณ์ส่วนใหญ่มีทุนดำเนินงานน้อยกว่า 50 ล้านบาท ร้อยละ 30.3 รองมาสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานระหว่าง 50 - 250 ล้านบาท ร้อยละ 28.3 ส่วนสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานมากกว่า 450 ล้านบาท ร้อยละ 27.6 และสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานระหว่าง 251 - 450 ล้านบาท ร้อยละ 13.8 ตามลำดับ สหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานน้อยที่สุดมีทุนดำเนินงานจำนวน 629,800 บาท และสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานมากที่สุดมีทุนดำเนินงานจำนวน 13,517,052,775.24 บาท

สหกรณ์ส่วนใหญ่มีทุนสำรองมากกว่า 20 ล้านบาท ร้อยละ 33.8 รองมาได้แก่ สหกรณ์ที่มีทุนสำรองระหว่าง 1 - 10 ล้านบาท ร้อยละ 28.2 และสหกรณ์ที่มีทุนสำรองน้อยกว่า 1 ล้านบาท ร้อยละ 27.6 ส่วนสหกรณ์ที่มีทุนสำรองระหว่าง 11 - 20 ล้านบาท ร้อยละ 10.4 ตามลำดับ สหกรณ์ที่มีทุนสำรองน้อยที่สุดมีทุนสำรองจำนวน 6,543.41 บาท และสหกรณ์ที่มีทุนสำรองมากที่สุดมีทุนสำรองจำนวน 1,087 ล้านบาท

สหกรณ์ส่วนใหญ่มีสถานภาพของสมาชิกรับราชการและในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 60.0 และสหกรณ์ที่มีสถานภาพของสมาชิกในหน่วยงานของเอกชนและอื่นๆ ร้อยละ 40.0 ตามลำดับ

## ตอนที่ 2 พฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

พฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก เป็นการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตยและดำรงซึ่งความเป็นอิสระ เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจและสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ การควบคุมสหกรณ์สมาชิกสามารถควบคุมได้โดยตรงและโดยอ้อม ได้แก่ ควบคุมโดยตรงด้วยการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อกำหนดนโยบายของสหกรณ์ ควบคุมด้วยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ควบคุมด้วยการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตั้งคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ควบคุมด้วยการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านในที่ประชุมใหญ่ ทางเว็บไซต์ การหย่อนกล่องรับความคิดเห็น การพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน และอื่นๆ

สำหรับการใช้สิทธิและหน้าที่ซึ่งเป็นของสมาชิกทุกคน ซึ่งสิทธิและหน้าที่เป็นของกลุ่มกัน การจะใช้แต่สิทธิอย่างเดียวโดยมิคำนึงถึงหน้าที่ ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความเสียหายแก่สหกรณ์ได้ เพื่อให้การทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพิจารณาเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สมาชิกของสหกรณ์ควรจะต้องมีความรู้ในเรื่องข้อบังคับและระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์พอสมควร ดังนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในด้านต่างๆ ดังนี้

## 1. การใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

### 1.1 การประชุมใหญ่ประจำปีโดยสมาชิก/ผู้แทนสมาชิก

การเข้าประชุมใหญ่ถือเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่สำคัญประการหนึ่ง เป็นการควบคุมโดยตรงของสมาชิกด้วยการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อกำหนดนโยบายของสหกรณ์ จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 145 แห่ง มีการประชุมใหญ่โดยสมาชิกและผู้แทนสมาชิก ดังนี้

**ตารางที่ 4** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามจำนวนสมาชิกและการประชุมใหญ่ประจำปี

หน่วย: สหกรณ์

จำนวนสมาชิก/สหกรณ์	การประชุมใหญ่		รวม
	โดยสมาชิก	โดยผู้แทนสมาชิก	
< 500 คน	49 (33.8)	-	49 (33.8)
≥ 500 คน	86 (59.3)	10 (6.9)	96 (66.2)
<b>รวม</b>	<b>135</b> <b>(93.1)</b>	<b>10</b> <b>(6.9)</b>	<b>145</b> <b>(100.0)</b>

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

ผลการศึกษาที่แสดงในตารางที่ 4 พบว่า สหกรณ์ที่ศึกษา มีการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ทั้งในรูปแบบที่ใช้ผู้แทนสมาชิกและเป็นการประชุมโดยสมาชิกรายบุคคล โดยร้อยละ 93.1 ของสหกรณ์ที่ศึกษา มีการจัดให้มีการประชุมใหญ่โดยสมาชิกรายบุคคล มีสหกรณ์เพียงร้อยละ 6.9 เท่านั้น ที่จัดให้มีการประชุมโดยผู้แทนสมาชิก และเมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์เกินกว่าห้าร้อยคนซึ่งมีจำนวน 96 แห่ง ยังจัดให้มีการประชุมโดยสมาชิกรายบุคคลถึงร้อยละ 59.3 ทั้งนี้ที่พระราชบัญญัติสหกรณ์เปิดโอกาสให้สหกรณ์สามารถจัดประชุมโดยผู้แทนสมาชิกได้

สำหรับสหกรณ์ที่มีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน และกำหนดให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกจำนวน 10 แห่งนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อผู้แทนสมาชิกในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ พบดังแสดงตารางที่ 5 ดังนี้

**ตารางที่ 5** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อผู้แทนสมาชิกในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี

สัดส่วนจำนวนสมาชิกต่อผู้แทนสมาชิก	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
50:1	3	30.0
40:1	2	10.0
25:1	1	10.0
15:1	2	20.0
12:1	1	10.0
8:1	1	10.0
<b>รวม</b>	<b>10</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

จากผลการศึกษาในตารางที่ 5 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.0 กำหนดสัดส่วนจำนวนสมาชิกรายบุคคลน้อยกว่า 50 คนต่อผู้แทนสมาชิก 1 คน และร้อยละ 30.0 กำหนดสัดส่วนจำนวนสมาชิกรายบุคคล 50 คนต่อผู้แทนสมาชิก 1 คน

## 1.2 การใช้สิทธิของสมาชิกในการประชุมใหญ่ประจำปี

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 57 กำหนดไว้ว่า การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกรายบุคคลไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกรายบุคคลไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อกำหนดนโยบายของสหกรณ์โดยสมาชิกและผู้แทนสมาชิกได้ผลการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก

การใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี	จำนวน	ร้อยละ
	(สหกรณ์)	
<b>สหกรณ์ที่ประชุมใหญ่โดยสมาชิก</b>	<b>135</b>	<b>93.1</b>
มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ $\leq 25$ % ของสมาชิกทั้งหมด	26	17.9
มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ 26 - 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	43	29.7
มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ 51 - 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	41	28.3
มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ $> 75$ % ของสมาชิกทั้งหมด	25	12.2
<b>สหกรณ์ที่ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก</b>	<b>10</b>	<b>6.9</b>
มีผู้แทนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ 51 - 75 % ของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด	1	0.7
มีผู้แทนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ $> 75$ % ของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด	9	6.2
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 6 พบว่า สำหรับสหกรณ์ที่จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีโดยสมาชิก ร้อยละ 93.1 นั้น สหกรณ์ร้อยละ 29.7 มีสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด รองมาร้อยละ 28.3 มีสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 17.9 มีสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ 1 ใน 4 ( $\leq 25$  %) ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 12.2 มีสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่มากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด สำหรับสหกรณ์ที่จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีโดยผู้แทนสมาชิก ร้อยละ 6.9 นั้น สหกรณ์ร้อยละ 6.2 มีผู้แทนสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่มากกว่า 75 % ของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 0.7 มีผู้แทนสมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ

การใช้สิทธิของสมาชิกนั้น นอกจากจะลงชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่แล้ว สมาชิกที่มีความกระตือรือร้นจะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสหกรณ์ จะมีการซักถามแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ การออกเสียงหรือลงคะแนนเสียงในการประชุมใหญ่นั้น ถือเป็นสิทธิของสมาชิกที่สำคัญประการหนึ่ง เป็นการควบคุมด้วยการเสนอความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านที่ประชุมใหญ่

ดังนั้น ผู้วิจัยศึกษาการใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นของสมาชิกและผู้แทนสมาชิกโดยผ่านที่ประชุมใหญ่ประจำปี ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก/ผู้แทนสมาชิก

การใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ประจำปี	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
<b>สหกรณ์ที่จัดประชุมโดยสมาชิก</b>	<b>135</b>	<b>93.1</b>
≤ 25 % ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	75	51.7
26 - 50 % ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	30	20.7
51 - 75 % ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	22	15.2
> 75 % ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	8	5.5
<b>สหกรณ์ที่จัดประชุมโดยผู้แทนสมาชิก</b>	<b>10</b>	<b>6.9</b>
≤ 25 % ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	6	4.1
26 - 50 % ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	1	0.7
51 - 75 % ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	2	1.4
> 75 % ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น	1	0.7
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 7 พบว่า สำหรับสหกรณ์ที่จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีโดยสมาชิก ร้อยละ 93.1 นั้น สหกรณ์ร้อยละ 51.7 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 1 ใน 4 (≤ 25 %) ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น รองมาร้อยละ 20.7 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 15.2 สหกรณ์มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น และร้อยละ 5.5 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นมากกว่า 75 % ของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น สำหรับสหกรณ์ที่จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีโดยผู้แทนสมาชิก ร้อยละ 6.9 นั้น สหกรณ์ร้อยละ 4.1 มีผู้แทนสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 1 ใน 4 (≤ 25 %) ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น รองมาร้อยละ 1.4 มีผู้แทนสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น และร้อยละ 0.7

มีผู้แทนสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น และใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นมากกว่า 75 % ของผู้แทนสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น อย่างละเท่าๆ กัน

## 2. การใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

คณะกรรมการดำเนินการ ตามหลักการสมาชิกทุกคนมีสิทธิที่จะเข้ามาบริหารงานของสหกรณ์ของตนได้ทุกคน แต่ทุกคนก็ไม่อาจทำเช่นนั้นได้ เพราะมีงานอาชีพที่จะกระทำอยู่เป็นประจำ เพื่อแก้ปัญหาในที่ประชุมใหญ่ของบรรดาสมาชิกจึงช่วยกันเลือกตั้งสมาชิกด้วยกันขึ้นมาเป็นคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อทำหน้าที่บริหารงานต่างๆ ของสหกรณ์แทนสมาชิก ตามหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในข้อบังคับ

### 2.1 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์

สำหรับคณะกรรมการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 ได้กำหนดไว้ว่า ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก หรือให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน เลขานุการคนหนึ่ง และ/หรือเหรัญญิกคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการและปิดประกาศให้ทราบ โดยทั่วกัน ณ สำนักงานสหกรณ์ ได้ผลการศึกษาดังนี้

**ตารางที่ 8** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามจำนวนคณะกรรมการดำเนินการทั้งหมดในสหกรณ์ออมทรัพย์

จำนวนคณะกรรมการดำเนินการ (คน)	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
7 - 9	25	17.3
10 - 12	27	18.6
13 - 15	93	64.1
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 8 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่มีจำนวนคณะกรรมการดำเนินการระหว่าง 13 - 15 คน ร้อยละ 64.1 รองลงมาสหกรณ์มีจำนวนคณะกรรมการดำเนินการระหว่าง 10 - 12 คน ร้อยละ 18.6 และสหกรณ์มีจำนวนคณะกรรมการดำเนินการระหว่าง 7 - 9 คน ร้อยละ 17.3 ตามลำดับ

## 2.2 การกำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครรับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร

คณะกรรมการดำเนินการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานของสหกรณ์เป็นอย่างยิ่ง สมาชิกจะต้องเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม เข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการจะต้องบริหารกิจการของสหกรณ์ให้เกิดความชอบธรรม ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้กู้และสมาชิกอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ออม ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์มีการคัดเลือกผู้เข้ามาบริหารงานสหกรณ์แทนสมาชิกอย่างไร โดยพิจารณาจากการกำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการได้ผลการศึกษา ดังนี้

**ตารางที่ 9** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครเป็นคณะกรรมการดำเนินการที่เป็นลายลักษณ์อักษร  
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

คุณสมบัติพิเศษ	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีข้อกำหนดพิเศษ	40	27.6
มีข้อกำหนดพิเศษ	105	72.4
ผู้สมัครต้องมีสมาชิกสหกรณ์รับรอง	61	42.1
ระยะเวลาขั้นต่ำของการเป็นสมาชิกสหกรณ์	35	24.1
อายุขั้นต่ำของผู้สมัคร	21	14.5
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 9 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.4 มีการกำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร โดยข้อกำหนดส่วนใหญ่เป็นการกำหนดให้ผู้สมัครต้องมีสมาชิกสหกรณ์รับรอง ร้อยละ 42.1 กำหนดให้มีระยะเวลาขั้นต่ำของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ร้อยละ 24.1 รวมทั้งมีการกำหนดอายุขั้นต่ำของสมาชิก ร้อยละ 14.5

### 2.3 การเสนอตัวของสมาชิกเพื่อเป็นกรรมการดำเนินการ

การเสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้น ถือเป็นสิทธิของสมาชิกที่สำคัญประการหนึ่ง ดังนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้สิทธิของสมาชิกในการเสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำนวน 145 แห่ง ดังนี้

**ตารางที่ 10** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนของผู้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งต่อกรรมการที่ต้องการเลือก

สัดส่วนของผู้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้ง ต่อกรรมการที่ต้องการเลือก	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
ผู้สมัครเป็น 6 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	1	0.7
ผู้สมัครเป็น 4 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	2	1.4
ผู้สมัครเป็น 3 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	3	2.1
ผู้สมัครเป็น 2.5 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	10	6.9
ผู้สมัครเป็น 2 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	17	11.7
ผู้สมัครเป็น 1.5 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก	16	11.0
จำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนกรรมการที่ต้องการเลือก	96	66.2
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตาราง 10 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.2 มีจำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนกรรมการที่ต้องการเลือก รองมาร้อยละ 11.7 มีผู้สมัครเป็น 2 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก ร้อยละ 11.0 มีผู้สมัครเป็น 1.5 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก ร้อยละ 6.9 มีผู้สมัครเป็น 2.5

เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก ร้อยละ 2.1 มีผู้สมัครเป็น 3 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก ร้อยละ 1.4 มีผู้สมัครเป็น 4 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก และร้อยละ 0.7 มีผู้สมัครเป็น 6 เท่าของกรรมการที่ต้องการเลือก ตามลำดับ

ในการศึกษา พบว่าสมาชิกที่ได้มีการเสนอตัวเป็นกรรมการดำเนินการนั้น มีทั้งผู้สมัครที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว และมีผู้สมัครที่ไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้ง สำหรับสหกรณ์ที่มีสมาชิกที่ไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการหรือผู้สมัครหน้าใหม่ เมื่อพิจารณาผู้สมัครหน้าใหม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ ดังนี้

**ตารางที่ 11** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการหน้าใหม่

ร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการหน้าใหม่	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่	32	22.1
มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่	113	77.9
1 - 25 % ของผู้สมัครทั้งหมด	28	19.3
26 - 50 % ของผู้สมัครทั้งหมด	55	37.9
51 - 75 % ของผู้สมัครทั้งหมด	16	11.0
76 - 100 % ของผู้สมัครทั้งหมด	14	9.7
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 11 พบว่า มีสหกรณ์ที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่จำนวน 32 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.1 ของสหกรณ์ทั้งหมดที่ศึกษา และมีสหกรณ์ที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่จำนวน 113 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 77.9 ของสหกรณ์ทั้งหมดที่ศึกษา โดยสหกรณ์ส่วนใหญ่มีผู้สมัครหน้าใหม่ 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของผู้สมัครทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการ พบว่ามีผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการ ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 12 ดังนี้

**ตารางที่ 12** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นกรรมการหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง

ร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	45	31.0
มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	100	68.0
1 - 25 % ของผู้สมัครทั้งหมด	43	29.7
26 - 50 % ของผู้สมัครทั้งหมด	40	27.6
51 - 75 % ของผู้สมัครทั้งหมด	7	4.8
76 - 100 % ของผู้สมัครทั้งหมด	10	6.9
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 12 พบว่า มีสหกรณ์ที่ศึกษาจำนวน 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.0 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่จำนวน 100 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 68.0 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งในจำนวนนี้พบว่า มีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ศึกษาถึง 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.9 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ส่วนใหญ่มากกว่า 75% ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการ

#### 2.4 การใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

นอกจากหน้าที่ของสมาชิกในการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี การใช้สิทธิของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ และการเสนอตัวหรือได้รับเลือกตั้ง เป็นกรรมการสหกรณ์แล้ว สมาชิกยังมีสิทธิในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการอีกด้วย ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากอีกประการหนึ่ง เมื่อสหกรณ์เป็นของสมาชิกแล้วสมาชิกทุกคนจึงมีสิทธิในสหกรณ์เสมอภาคเหมือนกันหมด โดยสมาชิกทุกคนมีสิทธิออกเสียงหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง เมื่อพิจารณาการร่วมกันใช้สิทธิเลือกตัวแทนของตนเพื่อเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

**ตารางที่ 13** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิก

การใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิก	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
สมาชิกใช้สิทธิ $\leq 25$ % ของสมาชิกทั้งหมด	24	16.5
สมาชิกใช้สิทธิ 26 – 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	32	21.1
สมาชิกใช้สิทธิ 51 – 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	29	20.0
สมาชิกใช้สิทธิ $> 75$ % ของสมาชิกทั้งหมด	23	15.9
ไม่ระบุ	37	25.5
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 13 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 21.1 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด รองมาร้อยละ 20.0 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 16.5 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ 1 ใน 4 ( $\leq 25$  %) ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 15.9 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการมากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด มีสหกรณ์ร้อยละ 25.5 ที่ไม่ระบุจำนวนสมาชิก

### 3. การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

#### 3.1 ที่มาของผู้ตรวจสอบกิจการ

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ได้กำหนดไว้ว่า ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

ผู้ตรวจสอบกิจการเป็นผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจหรือการสหกรณ์ตามความเหมาะสม เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นการ

ประจำปี ซึ่งในที่ประชุมใหญ่จะเลือกตั้งกรรมการดำเนินการ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์เป็นผู้ตรวจสอบกิจการไม่ได้ การศึกษาที่มาของผู้ตรวจสอบกิจการจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 14 ดังนี้

**ตารางที่ 14** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามที่มาของผู้ตรวจสอบกิจการ

ที่มาของผู้ตรวจสอบกิจการ	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
จากสมาชิก	98	67.6
จากบุคคลภายนอก	47	32.4
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 14 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่มีผู้ตรวจสอบกิจการที่มาจากสมาชิก ร้อยละ 67.6 และจากบุคคลภายนอก ร้อยละ 32.4 ตามลำดับ

### 3.2 การเสนอตัวของสมาชิกเพื่อเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ

สำหรับการเสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์นั้น ถือเป็นสิทธิของสมาชิกที่สำคัญประการหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า มีผู้ตรวจสอบกิจการที่มาจากสมาชิกของสหกรณ์เอง โดยสมาชิกในที่ประชุมอาจเสนอชื่อต่อที่ประชุมพิจารณา แล้วลงมติเอกฉันท์ในที่ประชุมเลือกผู้ตรวจสอบกิจการ โดยให้สมาชิกในที่ประชุมเป็นผู้รับรอง หรือจากบุคคลภายนอก และมีผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ที่มาจากสมาชิก จำนวน 98 แห่ง ดังนั้น เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้สมัครรับเลือกตั้งต่อผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก มีสหกรณ์ที่สมาชิกใช้สิทธิเสนอตัวเลือกเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 15 ดังนี้

**ตารางที่ 15** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามสัดส่วนของผู้เสนอตัวเข้าสมัคร  
รับเลือกตั้งต่อผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก

สัดส่วนของผู้เสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งต่อ ผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
ผู้สมัครเป็น 4 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	2	2.0
ผู้สมัครเป็น 3 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	3	3.1
ผู้สมัครเป็น 2 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	11	11.2
จำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก	82	83.7
<b>รวม</b>	<b>98</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 15 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.7 มีจำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก รองมาร้อยละ 11.2 มีจำนวนผู้สมัครเป็น 2 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก ร้อยละ 3.1 มีจำนวนผู้สมัครเป็น 3 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก และร้อยละ 2.0 มีจำนวนผู้สมัครเป็น 4 เท่าของผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือกตามลำดับ

ในการศึกษาพบว่า สมาชิกที่ได้มีการเสนอตัวเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการนั้น มีทั้งผู้สมัครที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งแล้ว และมีผู้สมัครที่ไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้ง สำหรับสหกรณ์ที่มีสมาชิกที่ไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหรือผู้สมัครหน้าใหม่ เมื่อพิจารณาผู้สมัครหน้าใหม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหน้าใหม่

ร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการหน้าใหม่	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่	49	50.0
มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่	49	50.0
1 - 25 % ของผู้สมัครทั้งหมด	4	4.1
26 - 50 % ของผู้สมัครทั้งหมด	15	15.3
51 - 75 % ของผู้สมัครทั้งหมด	2	2.0
76 - 100 % ของผู้สมัครทั้งหมด	28	28.6
<b>รวม</b>	<b>98</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 16 พบว่า มีสหกรณ์ที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่จำนวน 49 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.0 ของสหกรณ์ทั้งหมดที่ศึกษา และมีสหกรณ์ที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่จำนวน 49 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.0 ของสหกรณ์ทั้งหมดที่ศึกษา โดยสหกรณ์ส่วนใหญ่มีผู้สมัครหน้าใหม่มากกว่า 75 % ของผู้สมัครทั้งหมด

เมื่อพิจารณาจากผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ พบว่ามีผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ได้ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง

ร้อยละของผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	56	57.1
มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	42	42.9
1 - 25 % ของผู้สมัครทั้งหมด	8	8.2
26 - 50 % ของผู้สมัครทั้งหมด	15	15.3
51 - 75 % ของผู้สมัครทั้งหมด	-	-
76 - 100 % ของผู้สมัครทั้งหมด	19	19.4
<b>รวม</b>	<b>98</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 17 พบว่า มีสหกรณ์ที่ศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 56 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.1 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ อย่างไรก็ตามผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์จำนวน 42 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 42.9 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งในจำนวนนี้พบว่า มีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ศึกษาถึง 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.4 ที่ผู้สมัครหน้าใหม่ส่วนใหญ่กว่า 75% ได้รับการเลือกตั้งเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ

### 3.3 การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

นอกจากการใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสมาชิกสหกรณ์แล้ว สหกรณ์มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์อีก สมาชิกควบคุมด้วยการใช้สิทธิเลือกตั้งตัวแทนเข้าเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้วิจัยศึกษาการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก โดยผู้ตรวจสอบกิจการมาจากสมาชิก จำนวน 98 แห่ง ได้ผลการศึกษา ดังนี้

**ตารางที่ 18** จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก

การใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก	จำนวน(สหกรณ์)	ร้อยละ
สมาชิกใช้สิทธิ $\leq 25$ % ของสมาชิกทั้งหมด	21	21.4
สมาชิกใช้สิทธิ 26 – 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	22	22.5
สมาชิกใช้สิทธิ 51 – 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	16	16.3
สมาชิกใช้สิทธิ $> 75$ % ของสมาชิกทั้งหมด	17	17.3
ไม่ระบุ	22	22.5
<b>รวม</b>	<b>98</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 18 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 22.5 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด รองมาร้อยละ 21.4 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ 1 ใน 4 ( $\leq 25$  %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 17.3 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการมากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 16.3 มีสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด มีสหกรณ์ร้อยละ 22.5 ที่ไม่ระบุจำนวนสมาชิก

#### 4. การควบคุมด้วยการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ผ่านช่องทางต่างๆ

นอกจากการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในด้านต่างๆ แล้ว สมาชิกของสหกรณ์ยังควบคุมด้วยการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก เมื่อสมาชิกมีโอกาสโดยผ่านช่องทางต่างๆ ผู้วิจัยทำการศึกษาการควบคุมด้วยการแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ โดยผ่านที่ประชุมใหญ่ ทางเว็บไซต์ ก่อตั้งรับความคิดเห็น และพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน และอื่นๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้

#### 4.1 การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกผ่านทางเว็บไซต์

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านทางเว็บไซต์

การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านทางเว็บไซต์	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีเว็บไซต์สหกรณ์	110	75.9
มีเว็บไซต์สหกรณ์	35	24.1
สมาชิกแสดงความคิดเห็น $\leq 25$ % ของสมาชิกทั้งหมด	23	15.9
สมาชิกแสดงความคิดเห็น 26 - 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	8	5.5
สมาชิกแสดงความคิดเห็น 51 - 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	3	2.1
สมาชิกแสดงความคิดเห็น $> 75$ % ของสมาชิกทั้งหมด	1	0.7
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 19 ด้านการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านทางเว็บไซต์ พบว่า มีสหกรณ์ที่ศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 110 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.9 ไม่มีเว็บไซต์สหกรณ์ อย่างไรก็ตามผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์จำนวน 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.1 ที่มีเว็บไซต์ พบว่า สหกรณ์ร้อยละ 15.9 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 1 ใน 4 ( $\leq 25$  %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 5.5 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 2.1 สหกรณ์มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 0.7 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นมากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด มีจำนวนสมาชิก 3,109 คน

#### 4.2 การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการหย่อนกล่องรับความคิดเห็น

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการหย่อนกล่องรับความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นของสมาชิก โดยการหย่อนกล่องรับความคิดเห็น	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
ไม่มีกล่องรับความคิดเห็น	109	75.2
มีกล่องรับความคิดเห็น	36	24.8
สมาชิกแสดงความคิดเห็น $\leq 25\%$ ของสมาชิกทั้งหมด	22	15.2
สมาชิกแสดงความคิดเห็น 26 - 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	9	6.2
สมาชิกแสดงความคิดเห็น 51 - 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	4	2.8
สมาชิกแสดงความคิดเห็น $> 75\%$ ของสมาชิกทั้งหมด	1	0.7
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 20 พบว่า สหกรณ์ที่ศึกษาส่วนใหญ่จำนวน 109 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.2 ไม่มีกล่องรับความคิดเห็น อย่างไรก็ตามผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์จำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.8 ที่มีกล่องรับความคิดเห็น พบว่า สหกรณ์ร้อยละ 15.2 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 1 ใน 4 ( $\leq 25\%$ ) ของสมาชิกทั้งหมด รองมาร้อยละ 6.2 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 2.8 สหกรณ์มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 0.7 มีสมาชิกใช้สิทธิแสดงความคิดเห็นมากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์การกีฬาแห่งประเทศไทย จำกัด มีจำนวนสมาชิก 548 คน และสหกรณ์นี้ไม่มีช่องทางการแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์

### 4.3 การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของสหกรณ์ออมทรัพย์จำแนกตามการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน

การแสดงความคิดเห็นของสมาชิก โดยการพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละ
สมาชิกพูดคุย $\leq 25$ % ของสมาชิกทั้งหมด	59	40.7
สมาชิกพูดคุย 26 - 50 % ของสมาชิกทั้งหมด	43	29.7
สมาชิกพูดคุย 51 - 75 % ของสมาชิกทั้งหมด	33	22.7
สมาชิกพูดคุย $> 75$ % ของสมาชิกทั้งหมด	10	6.9
<b>รวม</b>	<b>145</b>	<b>100.0</b>

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 21 พบว่า สหกรณ์ร้อยละ 40.7 มีสมาชิกพูดคุย 1 ใน 4 ( $\leq 25$  %) ของสมาชิกทั้งหมด รองมาร้อยละ 29.7 มีสมาชิกพูดคุย 2 ใน 4 (26 - 50 %) ของสมาชิกทั้งหมด ร้อยละ 22.7 มีสมาชิกพูดคุย 3 ใน 4 (51 - 75 %) ของสมาชิกทั้งหมด และร้อยละ 6.9 มีสมาชิกพูดคุยมากกว่า 75 % ของสมาชิกทั้งหมด

ในการศึกษา พบว่านอกจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านที่ประชุมใหญ่ทางเว็บไซต์ ก็ต้องรับความคิดเห็น และพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงานแล้ว ยังมีสมาชิกของสหกรณ์ได้แสดงความคิดเห็นในช่องทางอื่นๆ อีก ได้แก่ สหกรณ์ได้มีการสัมมนาสมาชิกนอกสถานที่และการสัมมนาสมาชิกตามหน่วยงาน, มีการจัดทำแบบสอบถามการให้บริการแก่สมาชิก, มีการแสดงความคิดเห็นผ่านที่ประชุม-สัมมนาผู้แทนสมาชิกฯ และเลือกตั้งผู้แทนฯ และสมาชิกมีการแสดงความคิดเห็นในการตอบข้อซักถามทางจดหมาย

### ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ จำแนกตามลักษณะของสหกรณ์

1. การวิจัยตอนนี้ จะเป็นการเปรียบเทียบสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิกรายบุคคล จำนวน 135 แห่ง โดยจำแนกตามลักษณะของสหกรณ์ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก และสถานภาพของสมาชิก ได้ผลการวิจัย ดังนี้

#### 1.1 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี จำแนกตามระยะเวลาดำเนินงาน โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 22 การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์กับการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยกว่า 10 ปี จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 56.96 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 47.88 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์

ระยะเวลาดำเนินงาน	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่เข้า ร่วมประชุมใหญ่(เฉลี่ย)	t	Sig.
น้อยกว่า 10 ปี	30	56.96	1.608 <sup>ns</sup>	.151
มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	105	47.88		

หมายเหตุ: เฉพาะการประชุมใหญ่ของสมาชิก

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

## 1.2 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเฉพาะการประชุมใหญ่ของสมาชิก ระหว่างสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ f (F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน: ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 23 และตารางที่ 24 การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 67.22 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 42.46 ของสมาชิกทั้งหมด และสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 26.36 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 23** การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

จำนวนสมาชิก	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่(เฉลี่ย)	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 500 คน	49	67.22	19.15398	29.469*	.000
500 - 5,000 คน	73	42.46	22.76964		
มากกว่า 5,000 คน	13	26.36	16.26294		
<b>รวม</b>	<b>135</b>	<b>49.90</b>	<b>25.04523</b>		

หมายเหตุ: เฉพาะการประชุมใหญ่ของสมาชิก

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

**ตารางที่ 24** ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี ด้วยค่า LSD (Least Significant Difference) กับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

จำนวนสมาชิก	น้อยกว่า 500 คน	500 – 5,000 คน	มากกว่า 5,000 คน
น้อยกว่า 500 คน		24.7628*	40.8611*
500 - 5,000 คน			16.0983*
มากกว่า 5,000 คน			

\* คู่เปรียบเทียบที่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

### 1.3 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับสถานภาพของสมาชิก

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วนของสมาชิกสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี จำแนกตามสถานภาพของสมาชิก โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 25 โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีสถานภาพของสมาชิกในส่วนเอกชนและอื่นๆ จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 50.74 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีสถานภาพของสมาชิกในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 49.30 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 25** การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีกับสถานภาพของสมาชิก

(n=135)

สถานภาพของสมาชิก	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่เข้า ร่วมประชุมใหญ่(เฉลี่ย)	t	Sig.
ราชการและรัฐวิสาหกิจ	79	49.30	1.608 <sup>ns</sup>	.151
เอกชนและอื่นๆ	56	50.74		

หมายเหตุ: เฉพาะการประชุมใหญ่ของสมาชิก

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

2. การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการเปรียบเทียบสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยจำแนกตามลักษณะของสหกรณ์ ได้แก่ ระยะเวลาดำเนินงาน จำนวนสมาชิก และสถานภาพของสมาชิก

ในการศึกษา นอกจากสหกรณ์ที่มีการประชุมใหญ่ประจำปีโดยสมาชิกใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการในที่ประชุมใหญ่ ยังมีสหกรณ์ที่กำหนดให้สมาชิกสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการก่อนเข้าที่ประชุมใหญ่ เป็นการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก จากการศึกษาพบว่า มีสหกรณ์อ้อมทรัพย์จำนวน 22 แห่ง ที่มีการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เลือก ซึ่งมีสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ดังนี้

**2.1 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์**

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ จำแนกตามระยะเวลาดำเนินงาน โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 26 พบว่า การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์กับการใช้สิทธิสรรหา

คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานน้อยกว่า 10 ปี จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 55.91 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีระยะเวลาดำเนินงานมากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 55.15 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 26** การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับระยะเวลาดำเนินงานของสหกรณ์

ระยะเวลาดำเนินงาน	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่ใช้สิทธิ สรรหาคณะกรรมการดำเนินการ และผู้ตรวจสอบกิจการ(เฉลี่ย)	t	Sig.
น้อยกว่า 10 ปี	2	55.91	.069 <sup>ns</sup>	.300
มากกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	20	55.15		

หมายเหตุ: เฉพาะสหกรณ์ที่มีการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เลือก

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

## 2.2 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ระหว่างสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ f (F-test หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวน: ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 27 และตารางที่ 28 การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหา

คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 73.72 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 58.46 และสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 38.92 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

จำนวนสมาชิก	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่ใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ(เฉลี่ย)	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 500 คน	3	73.72	6.95570	3.369*	.050
500 - 5,000 คน	13	58.46	18.52995		
มากกว่า 5,000 คน	6	38.92	26.67121		
<b>รวม</b>	<b>22</b>	<b>55.22</b>	<b>22.39360</b>		

หมายเหตุ: เฉพาะสหกรณ์ที่มีการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่เลือก

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

**ตารางที่ 28** ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหา คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ ด้วยค่า LSD (Least Significant Difference) กับจำนวนสมาชิกของสหกรณ์

จำนวนสมาชิก	น้อยกว่า 500 คน	500 – 5,000 คน	มากกว่า 5,000 คน
น้อยกว่า 500 คน			34.7967*
500 - 5,000 คน			
มากกว่า 5,000 คน			

\* คู่เปรียบเทียบที่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

### 2.3 สัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับสถานภาพของสมาชิก

ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ จำแนกตามสถานภาพของสมาชิก โดยใช้วิธีทางสถิติทดสอบ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ ( $\alpha$ ) 0.05 ได้ผลดังตารางที่ 29 โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีสถานภาพของสมาชิกในส่วนเอกชนและอื่นๆ จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 61.78 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีสถานภาพของสมาชิกในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 52.15 ของสมาชิกทั้งหมดตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**ตารางที่ 29** การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างร้อยละของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหา คณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการกับสถานภาพของสมาชิก

(n =22)

สถานภาพของสมาชิก	จำนวน (สหกรณ์)	ร้อยละของสมาชิกที่ใช้สิทธิ สรรหาคณะกรรมการดำเนินการ และผู้ตรวจสอบกิจการ(เฉลี่ย)	t	Sig.
ราชการและรัฐวิสาหกิจ	15	52.15	-.983 <sup>ns</sup>	.531
เอกชนและอื่นๆ	7	61.78		

หมายเหตุ: เฉพาะสหกรณ์ที่มีการสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการก่อนเสนอ  
ที่ประชุมใหญ่เลือก

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ที่มา: จากการสำรวจ (2552)

3. สรุปผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออม  
ทรัพย์ จำแนกตามลักษณะของสหกรณ์

3.1 การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับการเข้า  
ร่วมประชุมใหญ่ประจำปีของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมี  
จำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 67.2 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มี  
จำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน และมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดย  
เฉลี่ยร้อยละ 42.5 และ 26.4 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ  
ที่ระดับ 0.05

3.2 การศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงผกผันระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับการใช้  
สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการของสมาชิก โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มี  
จำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและ  
ผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 73.7 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก  
500 - 5,000 คน และมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการ  
และผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 58.5 และ 38.9 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความ  
แตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์เขตกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกจำแนกตามลักษณะของสหกรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากสหกรณ์ที่เป็นตัวแทนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 145 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.9 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมดในเขตกรุงเทพมหานคร ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา สำหรับการทดสอบความแตกต่างในพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมานด้วยสถิติ t-test และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษา ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์ออมทรัพย์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง 11 - 30 ปี (ร้อยละ 55.2) มีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 1,500 คน (ร้อยละ 59.3) มีทุนดำเนินงานไม่เกิน 250 ล้านบาท (ร้อยละ 58.6) มีทุนสำรองไม่เกิน 10 ล้านบาท (ร้อยละ 55.8) และสหกรณ์มีสถานภาพของสมาชิกในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 60.0)

จากการศึกษาพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมในการควบคุมสหกรณ์ด้วยการให้ความสนใจเข้าประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายการดำเนินงานในสหกรณ์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 49.9 ของสมาชิกทั้งหมด ใช้สิทธิเลือกตัวแทนของตนเองเพื่อเข้าเป็นคณะกรรมการดำเนินการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 52.2 ของสมาชิกทั้งหมด ใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยร้อยละ 51.5 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนของสมาชิกที่แสดงออกซึ่งความสนใจเข้าร่วมควบคุมสหกรณ์โดยตรงด้วยการเสนอตัวสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่มีจำนวนผู้สมัครน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนคณะกรรมการดำเนินการที่ต้องการเลือก โดยมีถึงร้อยละ

ละ 66.2 ของสมาชิกทั้งหมดที่มีผู้สมัครเท่ากันพอดีกับจำนวนกรรมการดำเนินการที่ต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่าในบรรดาผู้สมัครนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้สมัครรายเดิม มีสมาชิกรายใหม่ๆ ที่กระตือรือร้นด้วยการมีส่วนร่วมควบคุมสหกรณ์น้อยมาก โดยร้อยละ 22.1 ของสหกรณ์ทั้งหมด ไม่มีผู้สมัครรายใหม่เลย และร้อยละ 57.1 ที่มีผู้สมัครรายใหม่ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้สมัครทั้งหมด ในทำนองเดียวกัน สหกรณ์ส่วนใหญ่มีสัดส่วนผู้สมัครน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการเลือก โดยมีถึงร้อยละ 83.7 ของสมาชิกทั้งหมดที่มีผู้สมัครเท่ากันพอดีกับจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการที่ต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่าในบรรดาผู้สมัครนั้น มีผู้สมัครรายเดิมและสมาชิกรายใหม่ๆ ที่กระตือรือร้นด้วยการมีส่วนร่วมควบคุมสหกรณ์อย่างละเท่าๆ กัน โดยร้อยละ 50.0 ของสหกรณ์ทั้งหมดไม่มีผู้สมัครรายใหม่เลย

จากการศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกจำแนกตามลักษณะของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ที่มีระดับจำนวนสมาชิกที่แตกต่างกันจะมีสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี และสัดส่วนของสมาชิกในการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากขึ้น สมาชิกจะมีพฤติกรรมกรรมการควบคุมสหกรณ์ด้วยการใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีน้อยลง โดยพบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 67.2 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน และมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ โดยเฉลี่ยร้อยละ 42.5 และ 26.4 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในทำนองเดียวกัน สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกมากขึ้น สมาชิกจะมีพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ด้วยการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการน้อยลง พบว่าในสหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า 500 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 73.7 ของสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่สหกรณ์ที่มีจำนวนสมาชิก 500 - 5,000 คน และมากกว่า 5,000 คน จะมีจำนวนสมาชิกใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ โดยเฉลี่ยร้อยละ 58.5 และ 38.9 ของสมาชิกทั้งหมด ตามลำดับ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ในการศึกษา สมาชิกสหกรณ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานของสหกรณ์ มีบทบาทหลายอย่างในสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์จึงมีความสำคัญในการร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งในด้านการใช้สิทธิและหน้าที่ เสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในช่องทางต่างๆ โดยมีแนวทางในการเสนอแนะ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางผกผันระหว่างจำนวนสมาชิกของสหกรณ์กับการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี ดังนั้น จึงเสนอให้สหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 500 คน และยังคงดำเนินการจัดประชุมใหญ่ประจำปี โดยใช้สมาชิกรายบุคคล ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีถึงร้อยละ 90 ควรจะได้พิจารณากำหนดให้มีการใช้ผู้แทนสมาชิกในการประชุมใหญ่เพื่อทำให้การประชุมใหญ่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

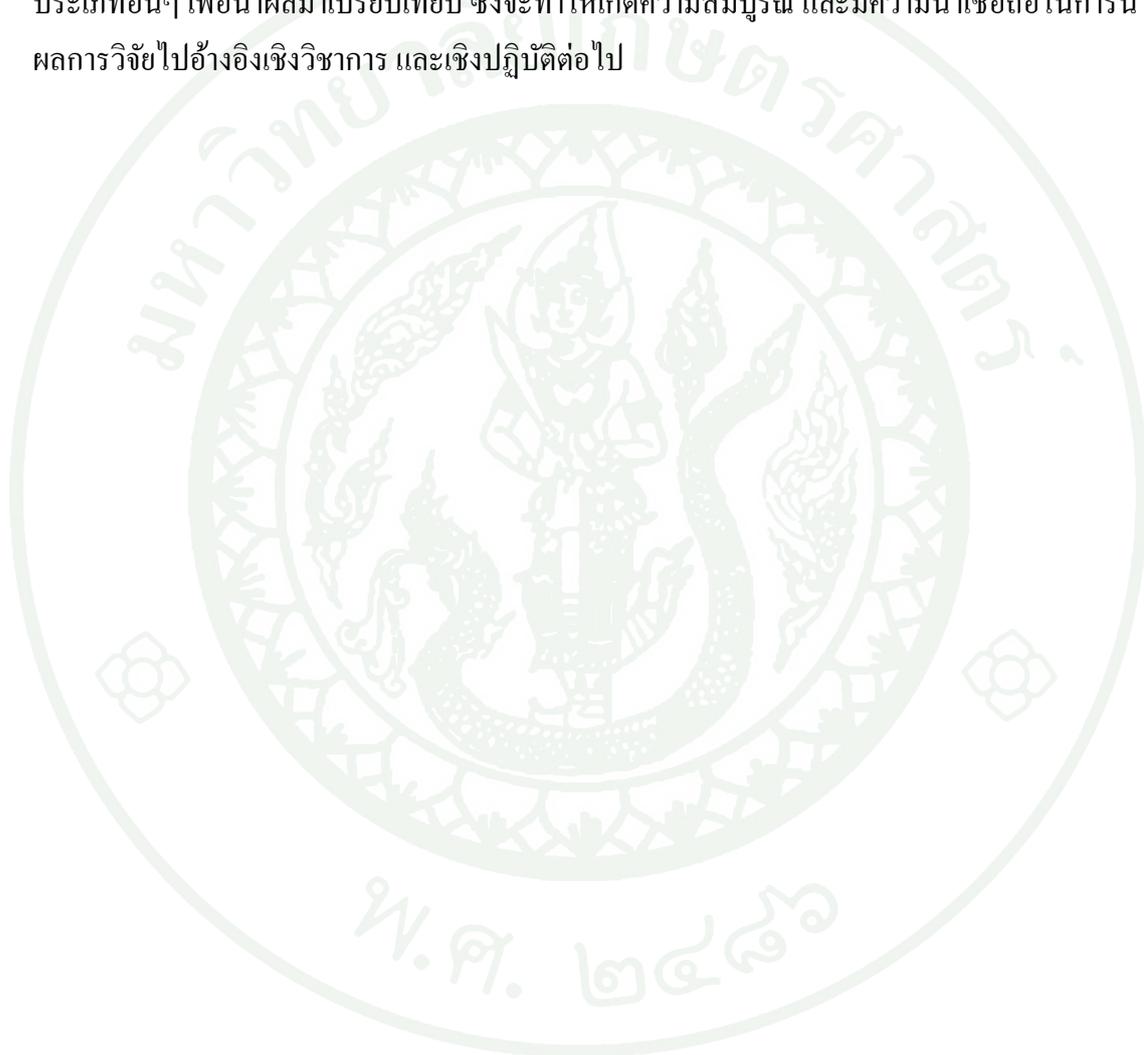
2. จากผลการศึกษาซึ่งพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีสมาชิกให้ความสนใจเข้าสมัครรับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการในจำนวนที่น้อยมาก กล่าวคือ มีสหกรณ์ออมทรัพย์ถึงร้อยละ 66.2 ที่มีสมาชิกสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการในจำนวนเพียงเท่ากับจำนวนคณะกรรมการดำเนินการที่ต้องการเท่านั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสมาชิกไม่มีความมั่นใจว่าตนมีความรู้ความสามารถทำหน้าที่นั้นได้ ดังนั้น สหกรณ์ควรหาวิธีการที่จะส่งเสริมให้สมาชิกรุ่นใหม่ มีความรู้ มีความสนใจ และความมั่นใจในการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกและเสนอตัวเข้าสมัครรับเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สหกรณ์ที่มีสมาชิกจำนวนน้อย สมาชิกใช้สิทธิเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก อาจเป็นเพราะสมาชิกต้องการมาใช้สิทธิในการควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์ หรือเข้าร่วมประชุมเพราะต้องการได้ของรางวัลหรือรับผลประโยชน์อย่างอื่นก็ได้ ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมประชุมในเวลาประชุมด้วย

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจเพิ่มปัจจัยอิสระต่างๆ ในการวิจัย เพราะจะทำให้ทราบว่า มีตัวแปรใดอีกบ้างที่จะทำให้มีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิก

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ทำให้ทราบข้อมูลเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทเดียว ฉะนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยสหกรณ์ประเภทอื่นๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบ ซึ่งจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ และมีความน่าเชื่อถือในการนำผลการวิจัยไปอ้างอิงเชิงวิชาการ และเชิงปฏิบัติต่อไป



## เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8  
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2542. การสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:  
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- นุกูล กรเย็นยงค์. 2542. ประวัติพัฒนาการสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญมี จันทร์วงศ์. 2543. ระบบสหกรณ์กับการพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร:  
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ประเสริฐ จรรยาสุภาพ. 2537. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมสหกรณ์บางประการกับพฤติกรรม  
ของสมาชิกสหกรณ์: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์นิคมสันทราย จำกัด จังหวัดเชียงใหม่.  
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พสุ สัตถาภรณ์. 2533. การบริหารงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2548. ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสหกรณ์  
หน่วยที่ 8 - 15. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์  
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิวัฒน์ เมฆอรุณ. 2526. สหกรณ์รูปอื่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศศิพิมล แสงจันทร์. 2537. ปัจจัยทางการเงินที่มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์ทั้งหมดของ  
สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสกสรร ศุภแสง. 2536. การออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครอง จำกัด: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาดา สุวรรณขำ. 2546. ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุวรรณ ชูโชติ. 2541. วิจัยวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.





ภาคผนวก ก  
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

## แบบสอบถาม

เรื่อง การควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์

## คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ได้จัดทำขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยวิทยานิพนธ์ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ศึกษาใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามนี้ ตามที่ท่านเห็นว่าถูกต้องและเป็นความจริงมากที่สุด และข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกต่อไป

สหกรณ์ออมทรัพย์.....จำกัด

## ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 สหกรณ์ดำเนินธุรกิจมา.....ปี
- 1.2 จำนวนสมาชิกรวม.....คน
- 1.3 ปัจจุบันสหกรณ์ มีทุนดำเนินงาน.....บาท  
ทุนสำรอง.....บาท
- 1.4 สถานภาพของสมาชิก
  - ราชการและรัฐวิสาหกิจ
  - เอกชนและอื่นๆ

## ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปี

- 2.1 สหกรณ์มีการประชุมใหญ่แบบใด
  - สมาชิก
  - ตัวแทนสมาชิก (ระบุรายละเอียดสัดส่วนตัวแทน : สมาชิก)

.....

.....

2.2 ในรอบปีที่ผ่านมาสหกรณ์ของท่านมีสมาชิก/ผู้แทนสมาชิก มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่และมีผู้มาเข้าร่วมประชุมกี่คน

ประเภท	จำนวนผู้มีสิทธิเข้าร่วมประชุม (คน)	จำนวนผู้มาเข้าร่วมประชุม (คน)
สมาชิก		
ผู้แทนสมาชิก		

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น

3.1 ในรอบปีที่ผ่านมาสหกรณ์ของท่านมีสมาชิกเสนอความคิดเห็นผ่านช่องทางต่างๆ ของสหกรณ์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

การเสนอ/แสดงความคิดเห็น	ไม่มี	มี	ร้อยละของสมาชิกที่แสดงความคิดเห็น			
			≤ 25	26 - 50	51 - 75	≥ 76
การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุมใหญ่						
การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยผ่านเว็บไซต์						
การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการหย่อนกล่องรับความคิดเห็น						
การแสดงความคิดเห็นของสมาชิกโดยการพูดคุยโดยตรงกับกรรมการ/พนักงาน						
อื่นๆ(ระบุ)..... .....						

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ

4.1 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการทั้งหมด.....คน

4.2 สหกรณ์มีการกำหนดคุณสมบัติพิเศษของผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการ เป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่

- ไม่มีข้อกำหนดพิเศษ
- มีข้อกำหนดพิเศษ (ระบุ)
  - อายุขั้นต่ำของผู้สมัคร (.....ปี)
  - ระยะเวลาขั้นต่ำของการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (.....ปี)
  - ผู้สมัครต้องมีสมาชิกสหกรณ์รับรอง

4.3 ในรอบปีที่ผ่านมาสหกรณ์ของท่านมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ดังต่อไปนี้อย่างไร

การเลือกคณะกรรมการดำเนินการ	จำนวน (คน)
● จำนวนคณะกรรมการที่ต้องการเลือกในรอบปีที่ผ่านมา	
● จำนวนผู้สมัครเป็นคณะกรรมการดำเนินการ	
● จำนวนผู้สมัครหน้าใหม่ (ลงสมัครเป็นครั้งแรกในการเลือกตั้งครั้งนี้)	
● จำนวนผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	
● จำนวนผู้สมัครที่เคยลงสมัครแล้ว แต่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรก	
● จำนวนสมาชิกที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกผู้ตรวจสอบกิจการ

5.1 ที่มาของผู้ตรวจสอบกิจการ

- สมาชิก
- บุคคลภายนอก

5.2 ในรอบปีที่ผ่านมาสภรณัของท่านมีรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกผู้ตรวจสอบกิจการ ดังต่อไปนี้  
อย่างไร

การเลือกผู้ตรวจสอบกิจการ	จำนวน (คน)
• จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการภายในที่ต้องการเลือกในรอบปีที่ผ่านมา	
• จำนวนผู้สมัครเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ	
• จำนวนผู้สมัครหน้าใหม่ (ลงสมัครเป็นครั้งแรกในการเลือกตั้งครั้งนี้)	
• จำนวนผู้สมัครหน้าใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้ง	
• จำนวนผู้สมัครที่เคยลงสมัครแล้ว แต่ได้รับการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นครั้งแรก	
• จำนวนสมาชิกที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	



ภาคผนวก ข

การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์  
ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน

การทดสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมการควบคุมสหกรณ์ของสมาชิกในสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน

ระยะเวลาดำเนินงาน\*สัดส่วนการเข้าประชุมใหญ่ประจำปี

#### Group Statistics

	แบ่งเวลา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
การเข้าประชุมใหญ่	น้อยกว่า10ปี	30	56.9557	28.16435	5.14208
	มากกว่าหรือเท่ากับ 10ปี	105	47.8810	23.84543	2.32708

#### Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
								Lower	Upper	
สัดส่วนประชุม	Equal variances assumed	2.085	.151	1.764	133	.080	9.0746	5.14469	-1.10138	9.25062
	Equal variances not assumed			1.608	41.609	.115	9.0746	5.64414	-2.31889	20.46813

จำนวนสมาชิก\*สัดส่วนการเข้าประชุมใหญ่ประจำปี

#### Descriptives

สัดส่วนประชุม

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
น้อยกว่า500คน	49	67.2227	19.15398	2.73628	61.7210	72.7243	32.93	100.0
500-5000คน	73	42.4599	22.76964	2.66499	37.1473	47.7724	5.31	100.0
มากกว่า5000คน	13	26.3615	16.26294	4.51053	16.5339	36.1891	2.61	51.32
Total	135	49.8976	25.04623	2.15564	45.6342	54.1611	2.61	100.0

## ANOVA

สัดส่วนประชุม

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	25947.371	2	12973.686	29.469	.000
Within Groups	58112.676	132	440.248		
Total	84060.048	134			

## Multiple Comparisons

Dependent Variable: สัดส่วนประชุม

LSD

(I) แบ่งสมาชิก	(J) แบ่งสมาชิก	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
น้อยกว่า500คน	500-5000คน	24.7628*	3.87498	.000	17.0977	32.4279
	มากกว่า5000คน	40.8611*	6.54598	.000	27.9125	53.8097
500-5000คน	น้อยกว่า500คน	-24.7628*	3.87498	.000	-32.4279	-17.0977
	มากกว่า5000คน	16.0983*	6.31633	.012	3.6040	28.5926
มากกว่า5000คน	น้อยกว่า500คน	-40.8611*	6.54598	.000	-53.8097	-27.9125
	500-5000คน	-16.0983*	6.31633	.012	-28.5926	-3.6040

\*. The mean difference is significant at the .05 level.

## สถานภาพของสมาชิก\*สัดส่วนการเข้าประชุมใหญ่ประจำปี

## Group Statistics

	สถานภาพของสมาชิก	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
การเข้าประชุมใหญ่	สหกรณ์ราชการและรัฐวิสาหกิจ	79	49.3016	24.62224	2.77022
	สหกรณ์เอกชนและอื่นๆ	56	50.7384	25.83321	3.45211

## Independent Samples Test

	Levene's Test for quality of Variance		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
สัดส่วนประ ม	2.085	.151	1.764	133	.080	9.0746	5.14469	1.10138	9.25062
			1.608	41.609	.115	9.0746	5.64414	2.31889	0.46813

ระยะเวลาดำเนินงาน\*สัดส่วนการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ

## Group Statistics

	แบ่งเวลา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
สรรหากรรมการ และผู้ตรวจสอบ กิจการ	น้อยกว่า10ปี	2	55.9100	13.83101	9.78000
	มากกว่าหรือเท่ากับ 10ปี	20	55.1460	23.32672	5.21601

## Independent Samples Test

	Levene's Test for quality of Variance		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
สส กรรมก	1.130	.300	.045	20	.965	.7640	17.01680	4.73243	6.26043
			.069	1.643	.952	.7640	11.08401	8.38165	9.90965

จำนวนสมาชิก\*สัดส่วนการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ

Descriptives

การเลือกตั้ง

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
น้อยกว่า500คน	3	73.720	6.9557	4.0158	56.441	90.998	65.69	77.88
500-5000คน	13	58.464	18.5295	5.1392	47.267	69.662	29.50	92.07
มากกว่า5000คน	6	38.923	26.6712	10.8884	10.933	66.913	4.39	84.05
Total	22	55.215	22.3936	4.7743	45.286	65.144	4.39	92.07

ANOVA

การเลือกตั้ง

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2757.095	2	1378.548	3.369	.050
Within Groups	7773.840	19	409.149		
Total	10530.936	21			

Multiple Comparisons

Dependent Variable: สส กรรมการ

LSD

(I) แบ่งสมาชิก	(J) แบ่งสมาชิก	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
น้อยกว่า500คน	500-5000คน	15.2554	12.95593	.254	-11.8617	42.3725
	มากกว่า5000คน	34.7967*	14.30296	.025	4.8602	64.7331
500-5000คน	น้อยกว่า500คน	-15.2554	12.95593	.254	-42.3725	11.8617
	มากกว่า5000คน	19.5413	9.98322	.065	-1.3538	40.4364
มากกว่า5000คน	น้อยกว่า500คน	-34.7967*	14.30296	.025	-64.7331	-4.8602
	500-5000คน	-19.5413	9.98322	.065	-40.4364	1.3538

\*. The mean difference is significant at the .05 level.

สถานภาพของสมาชิก\*สัดส่วนการใช้สิทธิสรรหาคณะกรรมการดำเนินการและผู้ตรวจสอบกิจการ

Group Statistics

	สถานภาพของสมาชิก	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
สรรหา คณะกรรมการและผู้ ตรวจสอบกิจการ	สหกรณ์ราชการและ รัฐวิสาหกิจ	15	52.1507	23.24941	6.00297
	สหกรณ์เอกชนและ อื่นๆ	7	61.7829	20.49648	7.74694

Independent Samples Test

	Levene's Test for quality of Variance		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
สมมติฐาน: Equal variances assumed	.406	.531	-.937	20	.360	-9.6322	10.28033	1.07658	1.81220
สมมติฐาน: Equal variances not assumed			-.983	13.312	.343	-9.6322	9.80055	0.75471	1.49033

## ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวศรัญญา เตียวพัฒนานนท์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	2 มิถุนายน 2526
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต (ศ.บ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

